

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

258

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de minister van Justitie en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het niet verhoren van een verstandelijk gehandicapt slachtoffer van een zedenmisdrijf*. (Ingezonden 20 augustus 2009)

1

Is het bericht waar dat de Jeugd- en Zedenpolitie van het korps Gelderland-Zuid weigert onderzoek te doen naar mogelijk seksueel misbruik van een verstandelijk gehandicapt meisje door een taxichauffeur?¹ Zo nee, wat is dan de gang van zaken geweest in deze zaak? Zo ja, hoe is dit mogelijk, zeker ook gelet op de waarnemingen van de moeder van het slachtoffer in deze zaak?

2

Is het inderdaad beleid van dit korps om kinderen met een IQ onder de zestig niet te horen? Zijn er meer korpsen met een dergelijk beleid?

3

Is het in het algemeen denkbaar dat het IQ van iemand te laag is om iemand te kunnen verhoren en de waarheid te achterhalen? Zijn er niet altijd mogelijkheden om boven tafel te krijgen wat zich heeft voorgedaan?

4

Vindt u het niet zeer onbevredigend als verstandelijk gehandicapten niet

gehoord worden, waardoor zedenmisdrijven jegens hen gepleegd niet onderzocht en daarmee onbestraft blijven?

5

Wat is uw reactie op de uitspraak van de moeder dat zij de indruk heeft dat haar dochter vogelvrij is verklaard? Erkent u dat juist deze doelgroep met vele mensen in aanmerking komt door de mate van hulpbehoevendheid? Kunt u uw antwoord toelichten?

6

Wat is uw reactie op de uitspraak van de orthopedagoge Aafke Scharloo dat dit precies is waarvoor werd gevreesd toen het verhoren van verstandelijk gehandicapten door orthopedagogen en psychologen uit de deskundigenpool werd stopgezet?

7

Wat is uw reactie op de uitspraak van dezelfde orthopedagoge dat de meeste politierechercheurs nog weinig kennis en ervaring hebben met het verhoren van verstandelijk gehandicapten?

8

Hoe verhoudt zich deze gang van zaken tot uw uitspraken en toezeggingen in debatten², vastgelegd bij motie³ en in antwoord op Kamervragen⁴, dat de betrokkenheid en inzet van

deskundigen van groot belang is en gewaarborgd blijft? Hoe kan het dat in dit geval daar niets van te merken is?

9

Bent u van oordeel dat dit een incident is? Zo ja, hoeveel incidenten heeft u nodig om de oude werkwijze met de verhoorpoools opnieuw in te stellen? Zo nee, hoe vaak komt het voor dat mensen met een verstandelijke beperking niet verhoord worden?

10

Bent u van mening dat de nieuwe werkwijze inzake het inschakelen van deskundigen nog onvoldoende duidelijk is in de korpsen? Zo ja, wat gaat u doen om dit te verbeteren? Zo nee, kunt u de Kamer informeren over hoeveel korpsen ook daadwerkelijk deskundigen inschakelen?

11

Deelt u de mening dat de situatie onaanvaardbaar is, dat mensen met een verstandelijke handicap niet meer bij de politie terecht kunnen, omdat de politie zich niet in staat acht onderzoek te doen? Wat gaat u hier aan doen?

12

Bent u bereid de pool van deskundigen die verhoren af mogen

nemen in ere te herstellen en ook toe te staan dat alleen de externe deskundige het verhoor afneemt, wanneer dit in het belang is van de waarheidsvinding? Zo nee, waarom niet?

¹ De Telegraaf, 20 augustus 2009: «Misbruik of niet? Politie kijkt naar IQ».

² ondermeer: «Ik herhaal dat er ook in de nieuwe situatie een beroep kan en zal worden gedaan op deskundigen, zowel voorafgaand aan het verhoor, bijvoorbeeld bij het opstellen van het verhoorplan, als bij de uitvoering daarvan. In dat geval kan het ook gewenst zijn dat de deskundige bij het verhoor in de verhoorkamer aanwezig is.»

³ Kamerstuk 30 143, nr. 34.

⁴ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3474.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie), mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 7 oktober 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3837

1
Er is geen sprake van een weigering om onderzoek te doen in deze zaak. De aangifte van de moeder is door de politie opgenomen. Uit deze aangifte kwamen echter onvoldoende aanknopingspunten naar voren die leiden tot een verdenking van een strafbaar feit tegen een persoon. Door het Openbaar Ministerie is daarom besloten dat er onvoldoende indicaties waren voor het verrichten van verdere onderzoekshandelingen, waaronder het horen van het meisje.

2
Nee, een dergelijk beleid bestaat niet. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval wordt beoordeeld of een kind voldoende vaardigheden bezit om, al dan niet met gedragsdeskundige bijstand, een verklaring in een zogenaamde kindvriendelijke studio af te leggen. Het IQ van een kind kan bij deze beoordeling een rol spelen, maar hoeft zeker niet van doorslaggevende betekenis te zijn.

3
Het is denkbaar dat iemand een zo laag IQ heeft dat verhoren geen bijdrage kan leveren aan de waarheidsvinding. Daarbij merk ik op dat de hoogte van het IQ slechts één aspect is dat in de afweging om wel of niet te verhoren wordt betrokken. Zo speelt ook een rol of iemand besef heeft van plaats en tijd.

Als er voldoende aanknopingspunten zijn voor een verdenking tegen een persoon en er voldoende indicaties zijn om andere onderzoekshandelingen te verrichten, is het inderdaad mogelijk dat wel bewijsmateriaal wordt verkregen ook al kan het slachtoffer geen verklaring afleggen.

4 en 5
Zoals onder 2 aangegeven is er geen sprake van beleid om mensen met een verstandelijke handicap met bepaalde lage IQ's niet te horen. Onder 3 is aangegeven dat er mogelijkheden zijn om zonder een verklaring van het slachtoffer wel onderzoek te doen en strafvervolgung in te stellen. Dat betekent dat niet in algemene zin gezegd kan worden dat de desbetreffende daders niet worden aangepakt en evenmin dat de slachtoffers vogelvrij zijn. Uiteraard is het wel zo dat een verstandelijke handicap van een slachtoffer de waarheidsvinding en daarmee de strafvervolgung van daders kan bemoeilijken.

6, 8, 9 en 12
Naar mijn oordeel is in deze zaak geen sprake van een incident. Het gaat om een beslissing in een individuele zaak, waarin er onvoldoende aanknopingspunten voor een verdenking en onvoldoende indicaties voor het verrichten van verdere onderzoekshandelingen waren. De fase van het (voorbereiden van het) verhoren van de verstandelijk gehandicapte, en van het bepalen van de eventuele rol van de extern deskundige, is niet bereikt. Ik kan niet nagaan in hoeveel gevallen mensen met een verstandelijke beperking niet gehoord zijn, omdat daar geen registratie van wordt bijgehouden. De reden dat in deze zaak geen verhoor heeft plaatsgevonden staat niet in verband met het beleid voor het inschakelen van extern deskundigen uit de nieuwe Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik van 1 januari 2009 (Staatscourant 2008, 253). Er is evenmin een verband met het vermeende stopzetten van de deskundigenpool. Voor wat betreft de deskundigenpool verwijs ik u verder naar de antwoorden van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport die mede namens mij zijn verzonden naar aanleiding van eerdere vragen van het lid Leijten

van uw Kamer (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3474). Voor wat betreft het toestaan dat alleen een externe deskundige het verhoor afneemt, verwijs ik naar mijn brief aan uw Kamer d.d. 9 maart 2009 (Kamerstukken II, vergaderjaar 2008–2009, 30 143, nr. 30).

7
Zoals ik in het algemeen overleg met uw Kamer van 14 april 2009 heb aangegeven (Kamerstukken II, vergaderjaar 2008–2009, 30 143, nr. 31, p. 10/11), zijn er 100 gekwalificeerde studioverhoorders in Nederland. Deze gespecialiseerde verhoorders zijn bij elk regionaal politiekorps aanwezig en hebben passende kennis en ervaring. Ik heb dit aantal heel behoorlijk genoemd. Het gaat natuurlijk niet om een meerderheid van de Nederlandse rechercheurs, omdat niet in een meerderheid van de zaken een persoon met een verstandelijke handicap betrokken is.

10
Ik verwijs u naar mijn antwoorden op de vragen 6, 7, 8, 9, en 12. De reden dat er van verhoor van het meisje is afgezien is niet gelegen in het feit dat men niet bekend was met de werkwijze rond het inschakelen van deskundigen. Ik heb tijdens het voortgezet algemeen overleg van 9 juni 2009 (Handelingen 2008–2009, nr. 92, 30 143, Tweede Kamer, p. 7257–7260) uitgesproken dat ik de oproep van belang vond om extra aandacht te besteden aan het bekendmaken van de werkwijze voor het inschakelen van deskundigen bij degenen die betrokken zijn bij het (ver)horen van mensen met een verstandelijke handicap. Ik heb daarom aangegeven de motie met die strekking van Aasted Madsen/Heerts (Kamerstukken II, vergaderjaar 2008–2009, 30 143, nr. 34) te zullen uitvoeren. Aan deze uitvoering wordt nog gewerkt.

11
Hierbij verwijs ik u naar mijn antwoord op vragen 4 en 5.